

Četvrta međunarodna konferencija *Čemu još obrazovanje?*

Doživljaj obrazovanja

Beograd, 9–11. oktobar 2024.

Poziv

Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Univerzitet u Beogradu, otvara poziv radi prijavljivanja na Četvrtu međunarodnu konferenciju *Čemu još obrazovanje?*, pod naslovom „Doživljaj obrazovanja“.

Oslanjajući se na tradicije teorija *Bildung-a*, fenomenologije i kritičke pedagogije, konferencija stavlja u fokus doživljaje obrazovanja, kako bi se postavila fundamentalna pitanja o prirodi i ulozi obrazovanja. Verujemo da ovo može doprineti rešavanju problema savremenog obrazovanja reorijentisanjem obrazovne teorije ka onome što je istinski važno: od obrazovanja kao alata za menadžment ljudskog kapitala, ka obrazovanju kao procesu koji oblikuje ljudski život, odnose i lični rast. Promišljanje različitih obrazovnih doživljaja trebalo bi da otkriva njihove temeljne strukture i da na taj način dovodi do dubljeg razumevanja obrazovnih fenomena u njihovoj bogatoj raznovrsnosti i značaju.

Dobrodošli su doprinosi iz **svih oblasti društvenih i humanističkih nauka**. Konferencija je otvorena i za teorijske analize opštih struktura i za empirijske studije obrazovnih doživljaja. Fenomenološki pojam doživljaja je poslužio kao inspiracija za temu, ali su dobrodošli i prilozi koji ne pripadaju fenomenološkoj školi.

Okret ka doživljaju otvara brojne teme, počevši od fundamentalnih pitanja same suštine i svrhe obrazovanja.

Sušтина obrazovanja. Šta je obrazovanje ukoliko je zapravo *doživljeno*? Koji su glavni tipovi obrazovnih doživljaja, kako oni utiču na doživljaj sveta i kako ga menjaju? Koja vrsta intencionalnosti je uključena u obrazovanje? Da li obrazovanje zahteva specifičnu intenciju da se podučava i spremnost za učenje, ili se uglavnom odvija neprimetno i implicitno, takoreći iza naših leđa? Šta razlikuje procese i događaje koji se u pravom smislu mogu nazvati obrazovnim, od onih koji to nisu? Da li je obrazovanje moguće izvan odnosa učenik-učitelj? Da li je moguće samoobrazovati se, i ukoliko jeste, kako se ova forma obrazovanja razlikuje od one u kojoj nas drugi obrazuje?

Obrazovni odnosi. Obrazovanje je složen fenomen: s jedne strane, to je duboko lično subjektivno iskustvo za one koji se obrazuju. S druge strane, od samog početka, ono je nešto što dobijamo od drugih. Nadalje, ne samo da nas drugi obrazuju, već se i obrazujemo sa drugima, što samo po sebi ima obrazovne efekte. Ovo vodi do niza pitanja, od kojih svako motiviše mnoštvo mogućih

odgovora. Kako se sopstveno obrazovanje iskustveno prepliće sa doživljajem sopstva? Kako oni koji se obrazuju doživljavaju one koji ih obrazuju i obrnuto? Kako pristupiti deljenim i kolektivnim obrazovnim iskustvima? Pozivamo priloge koji razmatraju širok spektar obrazovnih odnosa: unutar porodice, između odraslih i dece, učitelja i učenika, između vršnjaka u detinjstvu (prijatelji, drugovi iz razreda, braća i sestre, itd.), kao i između odraslih (mentor i štićenik, majstor i šegrt, ljubavne veze, itd.)

Obrazovanje i vrednosti. Tu je takođe i pitanje kakvi bi obrazovni doživljaji *trebalo* da budu i kako se odluke o tome donose u sferi u kojoj se moraju uzeti u obzir mnogi prepleteni interesi i perspektive (perspektive dece, roditelja, edukatora, obrazovnih stručnjaka, institucija, političara, manjina, itd). Kako svi ovi faktori utiču na proces pridavanja smisla i vrednosti obrazovanju? Kako su obrazovna iskustva oblikovana vrednostima, principima i interesima za koje se zalažu različiti obrazovni akteri, obrazovne i društvene institucije, kao i sukobima između njih? Kako različiti akteri odgovaraju na pitanje zašto je obrazovanje važno i zašto bi trebalo da se odvija na određeni način? Na primer, kako učenici sebi objašnjavaju zašto pohađaju školu, ili kako, s druge strane, učitelji objašnjavaju sebi zašto je značajan sadržaj koji podučavaju? Na kraju, kako se same vrednosti (etičke, estetske, političke, lične, kolektivne, itd.) doživljavaju u obrazovnim kontekstima kada se prenose, zagovaraju, brane, raspravljaju, osporavaju, prevrednuju, kritikuju, itd.?

Kritike, otpori i alternative. Podstičemo kritičke pristupe sa fokusom na doživljajima. Kako se savremeni problemi obrazovanja manifestuju u doživljajima edukatora i učenika, npr. tako što ih izobličavaju i osiromašuju? I kakvi obrazovni doživljaji bi mogli da im se suprotstave? Pozivamo kritike obrazovnih formi koje su otuđene od istinske svrhe obrazovanja, na osnovu neautentičnih obrazovnih iskustava koje takve forme proizvode (npr. indoktrinacija, crna pedagogija, različite forme neoliberalnih izopačenja obrazovanja). Takođe pozivamo istraživanja normativnih i političkih dimenzija obrazovnih iskustava, kako s obzirom na njihovu kolonizaciju od strane spoljašnjih interesa, tako i s obzirom na alternativna iskustva koja otpori mogu da začnu. Stoga pozivamo doprinose koji zamišljaju drugačije obrazovne aranžmane i mogućnosti, sa fokusom na promenama u doživljajima koje bi oni mogli da donesu. Na primer, da li bismo mogli da zamislimo školu u kojoj bi briga za druge imala prioritet nad akademskim uspehom? Ili obrazovni sistem bez ocenjivanja?

Škola. Kao primarna obrazovna institucija, škola stoji na preseku svih prethodnih problema, te stoga nalaže posebnu pažnju. Škole su ukorenjene u lokalnim, zajedničkim i društvenim svetovima života, kao i u širem, globalnom ljudskom svetu života. Međutim, one su takođe u izvesnom stepenu izdvojene, te konstituišu zasebne svetove života. Mnoštvo intersubjektivnih odnosa dolazi do izražaja u školi. Ona je svet života unutar sveta života, intra- i intergeneracijsko mesto susreta sa transgeneracijskom dimenzijom. U isto vreme, škola je visoko strukturirana i organizovana sredina eksplicitno posvećena znanju i učenju. Pozivamo priloge usredsređene na raznovrsne školske doživljaje: doživljaje učitelja, učenika i drugih relevantnih aktera, život u učionici i interakcije, odnose moći, tačke kontakta i konflikta između škole i spoljašnjeg sveta, kurikulum,

didaktičke metode i druge obrazovne prakse (npr. testiranje, ocenjivanje, savetovanje, itd.), prostornu i vremensku organizaciju škole... Ista pitanja se mogu postaviti i s obzirom na druge obrazovne institucije (predškolsko obrazovanje, specijalno obrazovanje, visoko obrazovanje, neformalne obrazovne institucije, itd).

Pojmovne dimenzije obrazovnih doživljaja: otvorenost i zatvorenost, duh i telo, znanje-kako, znanje-da, i ne-znanje, imanencija i transcendencija, sloboda i prinuda, mogućnost i postajanje, sposobnost i onesposobljenost, staro i novo, prošlost, sadašnjost i budućnost, anticipacija i razočaranje, navika i iznenađenje, kontinuitet i diskontinuitet, jedinstvenost i sličnost, poziv i odgovor, aktivnost i pasivnost, spontanitet i receptivnost, realnost i virtualnost, smislenost i besmislenost, svrhovitost i nesvrhovitost, sopstvo i drugost, povezanost i otuđenje, jednakost i nejednakost, pravda i nepravda...

Obrazovni alati, metode, i tehnologije podučavanja i učenja: pisani tekst, udžbenik, književnost za decu, vizuali, audio materijal, tehnika, internet, veštačka inteligencija... Obrazovanje usmereno na nastavnika i obrazovanje usmereno na učenika, učenje kroz praksu, učenje kroz igru, problemski pristupi, istraživanje, kolaborativni pristupi, projektni pristupi, itd.

Moći koje se mogu „obrazovati“ i/ili doprineti obrazovanju: teorijski i praktični razum, intuicija, uobrazilja, osećanje, opažanje, pažnja, čula, pokreti tela...

Različiti predmeti i način na koji se svet razotkriva u toku obrazovanja posvećenog njima: npr. doživljaj filozofskog, matematičkog, umetničkog, sportskog obrazovanja...

Emocije i obrazovanje: npr. ljubav, mržnja, anksioznost, empatija, briga, radost učenja, radoznalost, dosada, ravnodušnost, frustracija, stid, sram, ponos, osećaj postignuća...

Obrazovni akti i aktivnosti i kako su doživljeni: učenje, podučavanje, kritičko mišljenje, reflektovanje, istraživanje, traganje, čitanje, pisanje, igranje, stvaranje, vežbanje, memorisanje, diskutovanje i moderiranje diskusije, obraćanje pažnje, objašnjavanje, savetovanje, pitanje i odgovaranje, testiranje, izlaganje, tumačenje, itd.

Transformativna obrazovna iskustva kao što su susret, čuđenje, divljenje, misterija, paradoks, otkriće, preispitivanje, promena perspektive, itd.

Doživljaj vremena i prostora obrazovanja.

Obrazovanje, umetnost i mediji: analize uloge umetnosti i različitih medija u oblikovanju obrazovnih iskustava, kao i razmatranja prikaza obrazovnih doživljaja u književnosti, filmu, muzici i likovnoj umetnosti.

Istorijski prikazi koji se fokusiraju na doživljaje obrazovanja određenog istorijskog perioda ili u okviru određenih istorijskih institucija.

Metodska pitanja: kako se obrazovni doživljaji mogu adekvatno proučavati i opisivati? U čemu je vrednost tako stečenih uvida? Kako se fenomenološki metod može sistematično primeniti na temu obrazovanja? Koji su mogući nedostaci pristupa koji polaze od doživljaja?

Organizacija konferencije

Konferenciju organizuje EduLab – Laboratorija obrazovnih teorija Instituta za filozofiju i društvenu teoriju Univerziteta u Beogradu.

Uvodni izlagači

Gert Biesta (Maynooth University Ireland & University of Edinburgh)

Malte Brinkmann (Humboldt University)

TBA

Postupak prijavljivanja

Prijave za konferenciju treba slati elektronskom poštom na sledeću adresu: wse@ifdt.bg.ac.rs najkasnije do **1. maja 2024.**

* Molimo vas da dodate navedenu e-mail adresu na listu bezbednih kontakata.

Zvanični jezici konferencije su **engleski i srpski.**

Forme izlaganja su pojedinačne ili ko-autorske prezentacije.

Izlaganje ne bi trebalo da traje duže od **20 minuta.**

Ljubazno vas molimo da naslovite vaše elektronsko pismo na sledeći način: „APP Prezime podnosioca“. Potpuni prilog, u .doc, .docx ili .pdf formatu (font Times New Roman, veličina 12, dupli prored), mora da sadrži:

- Sažetak (do 350 reči), uključujući naslov i ključne reči (do 10).
- Ime i prezime, afilijaciju (navesti ukupnu hijerarhiju afilijacije) i e-mail adresu svakog od autora koja može biti navedena u knjizi apstrakata.

Za ovu konferenciju **ne postoji kotizacija.** Programski odbor konferencije će izabrati izlagače na osnovu podnesenih sažetaka izlaganja. Knjiga sažetaka će se objaviti pre konferencije i distribuirati tokom nje. Radovi predstavljeni na konferenciji mogu biti razmotreni za objavljivanje.

Važni datumi

Rok za prijavu: 1. maj 2024.

Obaveštenje o prihvatanju prijave: 5. jun 2024.

Datumi konferencije: 9–11. oktobar 2024.

Linkovi

[\[EduLab\] Laboratorija obrazovnih teorija – INSTITUT ZA FILOZOFIJU I DRUŠTVENU TEORIJU \(bg.ac.rs\)](#)

[Druga međunarodna konferencija Čemu još obrazovanje? Emancipacija i/ili obrazovanje: putevi i raspuća](#)

[Treća međunarodna konferencija Čemu još obrazovanje? Humanizam, posthumanizam i antihumanizam: obrazovne perspektive](#)

Za sva pitanja, pišite nam na adresu: wse@ifdt.bg.ac.rs.